

Boekverslag De komst van Joachim Stiller (Hubert Lampo)

Hanneke van Herk

© havovwo.nl (juli 2003)

Titel De Komst van Joachim Stiller
Auteur Hubert Lampo

Beschrijvingsopdracht:

Motivatie boekkeuze.

Ik heb voor dit boek gekozen, omdat ik graag een boek wilde met een beetje actief erin. Ik ben naar meneer van Kemenade van de bibliotheek gegaan en de opdracht uitgelegd en hij raadde mij dit boek aan, daarom ben ik het gaan lezen.

Samenvatting van de inhoud.

Het verhaal gaat over een journalist, Freek Groeneveld. Er gebeuren rare dingen in de stad en Freek krijgt vreemde brieven. De brieven zijn afkomstig van Joachim Stiller.

In de brieven wordt de toekomst voorspeld, hoewel één brief al 38 jaar oud blijkt te zijn (de brief is gepost voordat Freek geboren is).

Door de brieven leert Freek Simone Marijnissen kennen. Zij krijgt ook brieven en telefoontjes van Joachim Stiller. Simone wordt Freek's vriendin.

Door alle vreemde gebeurtenissen rondom Joachim Stiller wordt Freek overspannen. Hij gaat naar de dokter en wordt onder hypnose gebracht. Dan vertelt hij over een gebeurtenis in het verleden waaruit blijkt dat hij bij de dood van een Joachim Stiller is geweest.

Uiteindelijk komt er een brief van Joachim Stiller dat hij Simone en Freek wil ontmoeten. Ze wachten hem op bij het station, maar net op het moment dat Freek Joachim de hand wil schudden, wordt Joachim Stiller overreden door een auto.

Uitgewerkte persoonlijke reactie.

Onderwerp:

Het onderwerp van de tekst is het bovennatuurlijke en de angst voor het bovennatuurlijke.

Ik vond dit onderwerp best interessant, vooral omdat goed wordt beschreven hoe bang Freek en Simone zijn voor dat wat ze niet helemaal goed kennen.

Ik had geen verwachtingen over het onderwerp, omdat ik er weinig over wist en het boek ook helemaal niet zo goed kende. Uit het verhaal op de achterkant kon ik niet opmaken dat het over het bovennatuurlijke zou gaan.

Het onderwerp ligt niet binnen mijn belevingswereld, omdat ik nooit met het bovennatuurlijke te maken heb gehad en omdat ik er niet in geloof. Dit verhaal heeft mijn mening niet veranderd, omdat ik de dingen die gebeuren nogal onwaarschijnlijk vind.

De schrijver werkt het onderwerp wel heel erg goed uit, want hij laat duidelijk merken dat Simone en Freek zich geen raad weten met de vreemde gebeurtenissen. De angst van Freek en Simone blijkt heel er goed uit het verhaal. Dat vond ik heel erg mooi aan het verhaal.

De visie op het onderwerp is dat het bovennatuurlijke niet bestaat en dat het allemaal onzin en een stomme grap is wat er gebeurt. Ik ben het hier wel mee eens.

Naarmate het verhaal vordert verandert de visie, want Freek en Simone grijpen elke uitleg aan om te verklaren waarom de brieven naar hen worden gestuurd.

Ik heb nog nooit een boek gelezen of een film gezien dat over dit onderwerp ging.

Gebeurtenissen:

De belangrijkste gebeurtenis in het boek vind ik dat Freek ontdekt dat degene die kritiek op hem leverde in het tijdschrift de Atomium een vrouw blijkt te zijn. Deze vrouw is Simone en Freek krijgt later in het verhaal een relatie met Simone. Doordat Freek bij Simone op bezoek gaat om te vragen waar de kritiek op hem vandaan komt, komt het verhaal over de brieven pas goed op gang. Omdat Simone ook brieven en telefoontjes van Joachim Stiller kreeg.

De gedachten en gevoelens van de hoofdpersonen spelen een veel belangrijkere rol dan de gebeurtenissen. Ik vind dit mooi aan het verhaal, omdat zo een raadselachtig sfeertje ontstaat. De angst en onzekerheid komen zo nog beter naar voren.

De gebeurtenissen vloeien logisch uit elkaar voort, ze volgen elkaar logisch op. De hoofdpersonen gaan niet ineens hele rare dingen doen.

Boekverslag De komst van Joachim Stiller (Hubert Lampo)

Hanneke van Herk

© havovwo.nl (juli 2003)

Ik vind de gebeurtenissen wel boeiend, maar niet geloofwaardig. Door de gebeurtenissen wordt het verhaal spannender, maar de gebeurtenissen zijn zo vreemd dat ik ze moeilijk kan begrijpen. Ik kan me bijvoorbeeld niet voorstellen dat een brief 38 jaar verdwijnt en dan precies op het goede moment wordt bezorgd.

De gebeurtenis die de meeste indruk op mij heeft gemaakt is de bomaanslag op de tram. Freek herinnert zich deze gebeurtenis ineens en herkent ook de naam Joachim Stiller weer. Hij heeft deze gebeurtenis altijd in een hoekje gedrukt, omdat hij er bang voor was. Maar nu helpt het denken aan deze gebeurtenis hem om van zijn angst af te komen. Dit vond ik heel mooi.

Deze gebeurtenis heeft me ook wel aan het denken gezet. Omdat er in de oorlog veel bomaanslagen zijn gepleegd en ook veel onschuldige mensen zijn gedood. Dit vind ik heel erg.

Ik hoefde niet te worstelen om door het boek en de gebeurtenissen heen te komen, omdat de gebeurtenissen maar heel kort worden beschreven. Vooral de gevoelens zijn uitvoerig beschreven.

Personages:

Ik denk niet dat de hoofdpersoon een held is, hij durft helemaal niet zoveel en is gauw bang en overspannen.

De karaktereigenschappen van de hoofdpersoon worden niet uitvoerig beschreven, maar door de gevoelens en gedachten van de persoon, leer je hem toch goed kennen. Dit vond ik wel mooi, omdat zo het verhaal een beetje raadselachtig werd. Je kent de hoofdpersoon in het begin helemaal niet goed en er gebeuren wel heel vreemde dingen met hem.

Ik vind de hoofdpersonen wel heel erg levensecht, omdat allerlei gevoelens en behoeftes heel duidelijk worden beschreven.

Ik kan me niet zo goed in de hoofdpersoon inleven, omdat ik zijn situatie nooit heb meegemaakt. Het maakte niet zoveel uit dat ik me niet zo goed kon inleven in de hoofdpersoon, het verhaal werd er niet minder realistisch door.

Ik vind alle personages wel sympathiek, niemand doet iemand echt kwaad. Iedereen is vriendelijk tegen elkaar. Daarom keur ik het gedrag van de hoofdpersonen ook wel goed, ze doen niemand kwaad. Ze zorgen vooral heel erg goed voor zichzelf en hun geliefden.

Ik vind niet alle beslissingen van de personages begrijpelijk. Bijvoorbeeld van Wiebrand Zijlstra. Hij zoekt maandenlang naar een man die in allerlei toiletten vieze tekeningetjes tekent. Wiebrand vindt hem een groot talent en wil hem een contract aanbieden. Ik vind dit niet erg waarschijnlijk, want niemand zou zo'n soort schilderijen willen kopen.

De personages reageren niet voorspelbaar, ze doen soms dingen die je niet verwacht. Bijvoorbeeld dat op het laatste moment een brief komt van Joachim Stiller die Freek en Simone wil ontmoeten. In het begin was Joachim Stiller vooral een geheimzinnige figuur, maar nu wil hij toch laten zien wie hij is. Ik had dit niet verwacht, ik dacht dat Joachim Stiller juist zo geheimzinnig wilde blijven.

Opbouw:

Ik vond de opbouw niet erg ingewikkeld in het boek, maar soms moest ik toch nog even terugkijken waar het ook alweer over ging. Het verhaal springt soms zomaar ineens over op een ander onderwerp. Ik moest dan weer even opnieuw in het verhaal komen.

Ik vond het verhaal best spannend, want het is steeds de vraag of er nog brieven of telefoontjes komen of dat er nog iets geheimzinnigs gebeurt. Maar echt spannende gebeurtenissen zitten er niet in het verhaal.

Er zit maar één belangrijk flashback in het verhaal en dat is de herinnering van Freek aan de bomaanslag in de oorlog, deze flashback is dan ook wel heel erg belangrijk. Ik vond het wel prettig dat er niet te veel flashbacks in het verhaal zitten, want zo blijft het verhaal levendiger.

Ik vind dat dit ook heel erg goed bij het onderwerp past, want Joachim Stiller voorspelt de toekomst, dus is het mooi dat het verhaal ook naar de toekomst kijkt. Dan moet je niet te veel gaan terug kijken naar wat er precies is gebeurd.

Je ziet alle gebeurtenissen door de ogen van Freek en je leest daarbij ook meteen zijn gevoelens. Ik vond dit heel leuk aan het verhaal, omdat je zo meteen wist wat Freek ervan dacht, je zit zo midden in het verhaal.

Je blijft aan het slot met veel vragen zitten, omdat Joachim Stiller wordt overreden en Freek ook geen vragen kan stellen. Maar omdat Freek zelf ook zo verward is past dit ook wel bij het verhaal, het blijft tot het einde raadselachtig en geheimzinnig.

Het boek boeide me vrijwel meteen, omdat je meteen midden in een gebeurtenis valt en je moet goed opletten, want anders snap je later niks meer van het verhaal.

Boekverslag De komst van Joachim Stiller (Hubert Lampo)

Hanneke van Herk

© havovwo.nl (juli 2003)

Taalgebruik:

Ik vond het taalgebruik in het boek best moeilijk, omdat er veel moeilijke woorden in het boek voorkwamen. Maar met een woordenboek erbij was het verhaal heel goed te snappen.

De verhouding tussen dialoog en beschrijvingen is goed, want tijdens het lezen is mij niet opgevallen dat ik dit vervelend vind. Misschien was het verhaal wel wat levendiger geweest met meer dialogen, maar ik vond dit niet storend aan het verhaal.

Soms leverde de tekst problemen op, omdat er ontzettend lange zinnen voorkwamen met heel veel komma's, ik moest dan de zin nog eens lezen om de zin te kunnen begrijpen. Als je de klemtoon een beetje fout legde, dan kon je de zin helemaal fout begrijpen.

Ik vond het taalgebruik wel bij de personages passen, ze spreken heel overdreven met veel moeilijke woorden. Vooral Freek was nogal ijdel en wilde graag laten zien hoe goed hij was, daarom pasten de moeilijke woorden goed bij hem en het verhaal.

In het boek werd ook regelmatig Frans gesproken, dit paste goed bij het verhaal, omdat het zich afspeelt in Antwerpen in België.

Eindoordeel:

Ik vond het een heel boeiend boek, omdat ik het onderwerp nog niet goed kende en het me wel aansprak. Hoewel ik soms niet alles geloofde van wat er geschreven werd.

De gebeurtenissen hadden niet zo'n belangrijke plaats in het verhaal, vooral de gevoelens en gedachten waren belangrijk. Ik vond dit heel leuk aan het boek, omdat je zo midden in het verhaal zat en goed kon begrijpen van wat de personages meemaakten. Je kon de angst voor het bovennatuurlijke goed begrijpen.

De personages vond ik sympathiek en goed omschreven, zodat je ze goed leert kennen en je daardoor ook midden in het verhaal zit.

De opbouw vond ik niet moeilijk en goed passen bij het verhaal. Met het taalgebruik had ik af en toe moeite, maar met een woordenboek en aandachtig en rustig lezen kon ik het verhaal heel goed begrijpen.

Kortom ik vond dit een goed boek, waar ik niet doorheen hoefde te worstelen.

Verdiepingsopdracht:

Structuur.

Geleding:

Het verhaal is onderverdeeld in 19 hoofdstukken. Deze hoofdstukken zijn er om het verhaal duidelijker te maken. Elk hoofdstuk beschrijft een gebeurtenis, de titel van het hoofdstuk geeft de gebeurtenis kort weer.

Het verhaal is niet alleen in hoofdstukken verdeeld om het verhaal te ordenen, maar ook om een beetje spanning in het verhaal te brengen.

Verhaallijnen:

In dit boek komen twee verhaallijnen voor. De belangrijkste is de verhaallijn van Freek en Simone die geheimzinnige telefoontjes en brieven krijgen van Joachim Stiller. Zij proberen uit te zoeken waarom ze de brieven en telefoontjes krijgen en waar ze vandaan komen. Ook proberen ze de vreemde gebeurtenissen te verklaren.

De andere verhaallijn is minder belangrijk dan de eerste, deze gaat over de wethouder die ook brieven en telefoontjes van Joachim Stiller krijgt. En de wethouder krijgt de schuld van de vreemde gebeurtenissen, zoals het openbreken van de Kloosterstraat en het nachtelijke concert van de beiaard. In het begin komt Freek even bij de wethouder en spreekt met hem, pas op het laatst zie je hem weer terug en hoor je dat hij ook gekweld werd door Joachim Stiller.

Boekverslag De komst van Joachim Stiller (Hubert Lampo)

Hanneke van Herk

© havovwo.nl (juli 2003)

Begin/ Einde:

Het verhaal begint ab ovo, er is nog niks belangrijks gebeurd met betrekking tot Joachim Stiller. Wel begint het verhaal meteen met een vreemde gebeurtenis, waar Freek later een brief over krijgt. Maar met de brieven begint het verhaal pas echt.

De functie van dit begin is dat het verhaal goed te volgen is en dat het spannend is waar de brieven vandaan komen. Maar door het snelle begin zit je wel meteen goed in het verhaal.

Aan het eind van het boek blijf je met veel vragen zitten, Joachim Stiller wordt doodgereden en Freek, Simone en de wethouder kunnen geen vragen meer aan hem stellen. Dit is dus een open einde. De functie van dit einde is dat het verhaal geheimzinnig blijft. Freek en Simone zijn door dit abrupte einde nog niet van hun angst af en dit komt goed naar voren uit het einde. Dus het verhaal wordt spannender door het einde.

Thematiek.

Het thema van het verhaal is de angst voor het bovennatuurlijke en het aanvaarden van het noodlot. De motieven hiervoor zijn de overspannenheid van de hoofdpersonen. Freek, Simone en de wethouder worden alledrie overspannen van de brieven en de telefoontjes, omdat ze er geen raad mee weten. Ze zoeken steun bij elkaar en grijpen alle mogelijke verklaringen aan om zich beter te voelen.

Een echt leidmotief is er niet. De drank keert wel steeds terug in het verhaal. De hoofdpersonen worden rustig van de drank en kunnen dan reëler nadenken over wat er allemaal gebeurt. Ze aanvaarden het noodlot dan ook sneller.

De liefde keert ook steeds terug in dit verhaal. Simone en Freek houden veel van elkaar en hebben veel steun aan elkaar tijdens de vreemde gebeurtenissen.

Recensies:

Apocalyps in Antwerpen, door Bas Heijne, NRC Handelsblad, 19 juli 1996.

De Komst van Joachim Stiller: Mislukking met kwaliteiten, door Jos Panhuijsen, Het Binnenhof, 4 maart 1961.

Informatie:

In de recensie wordt een korte samenvatting van de inhoud gegeven. De schrijver geeft daarbij ook steeds aan of hij de gebeurtenis mooi of niet mooi vond.

De recensent vergelijkt het boek van Hubert Lampo met andere boeken over het 'magisch-realisme'. De recensent vindt dat dit boek als vertegenwoordiger van het 'magisch-realisme' geldt.

De recensent geeft de thematiek van het boek heel goed aan, hij noemt de hoofdpersoon een zeikerd, die te lange suffige zinnen maakt. Hij is dus niet zo positief over de thematiek van het verhaal.

De recensent geeft als extra informatie die relatie tussen het boek en de Bijbel aan. Hij noemt de Bijbel een trukendoos, waaruit veel feiten zijn gehaald die in het boek zitten.

De recensent analyseert de betekenis van het verhaal en de betekenis van de Apocalyps. Hij vindt dat de betekenis niet goed overkomt. Hij beschrijft het boek als een puzzeldetective, waarin de gebeurtenissen voorspelbaar zijn en waarin de Apocalyps niet goed overkomt.

Ook in deze recensie wordt een korte samenvatting van de inhoud gegeven. Er wordt geen extra informatie verteld rondom het boek. Door de korte samenvatting te beschrijven heeft de recensent zijn mening gegeven en deze legt hij niet uit door te vergelijken met andere boeken.

De thematiek komt in deze recensie ook niet erg goed naar voren, de recensent is niet erg duidelijk in zijn mening.

In de recensie zit geen echte analyse van het boek, het beschrijft alleen kort de inhoud en legt verder niks uit.

Oordeel:

De recensent vindt het boek niet zo goed, omdat hij het boek een beetje vaag vindt. Hij vindt dat er geen gevoelens in het verhaal zitten, hij beschrijft het boek als een saaie roman.

Een argument voor zijn mening is een realistisch argument, hij vindt dat het boek de gewone wereld probeert te beschrijven, maar dat dat in het boek nooit gelukt is. Het blijft een verzonnen verhaal en dit vindt de recensent niet goed aan het boek.

Een ander argument is een emotivistisch argument, de recensent vindt dat er geen gevoelsmatige uitwerking is op de lezer door het boek. Hij zegt dat hij er pas halverwege het boek achterkwam dat Hubert Lampo zijn hoofdpersoon als een held ziet. Dit is dus niet zo goed beschreven in het boek.

Een vernieuwingsargument is dat de recensent dit boek een verraad aan de literatuur vindt. Hij vindt dat het thema te slecht wordt uitgewerkt in vergelijking met andere literaire boeken.

Boekverslag De komst van Joachim Stiller (Hubert Lampo)

Hanneke van Herk

© havovwo.nl (juli 2003)

Ook deze tweede recensie is niet zo positief over het boek van Hubert Lampo. De schrijver vindt het boek niet echt boeiend. Hij vindt dat de echte werkelijkheid niet goed genoeg uit het boek komt, het boek is teveel een verhaaltje.

Dit is een realistisch argument, de recensent vindt het aan de ene kant niet belangrijk dat een verhaal realistisch is, maar toch vindt hij het storend aan dit verhaal dat het zo ongeloofwaardig is.

Een emotivistisch argument van de recensent is de voorspelbaarheid van het verhaal. omdat de Apocalyps zo lang van te voren wordt aangekondigd in het verhaal, is het verhaal niet meer spannend volgens de recensent.

Een positief argument is een stilistisch argument. De recensent vindt de kwaliteit van de taal uitstekend. Hij noemt het boek bijzonder goed beschreven.

Overeenkomsten/Verschillen:

Er is een duidelijk verschil tussen de twee recensies. De eerste recensie uit het NRC Handelsblad geeft veel meer argumenten voor de mening. De tweede recensie legt het de inhoud van het verhaal en geeft een mening. Maar een duidelijke uitleg is niet te vinden in de recensie.

De overeenkomst tussen de twee recensies is dat de beide recensenten het boek niet echt boeiend vonden, maar toch ook niet slecht. Beide recensenten zien het talent van de schrijver, maar zijn toch niet tevreden over het boek zelf.

Daarom vindt ik de eerste recensie beter, omdat er beter in wordt uitgelegd waarom iets goed of slecht is. De mening wordt beter onderbouwd.

Evaluatie:

Eindoordeel over het boek:

Ik vind het nog steeds een goed boek, ik heb tijdens het lezen niet geworsteld om door te kunnen lezen. Dus ik ben nog steeds tevreden over het boek. Maar na de verdiepingsopdracht vind ik wel dat ik wel eens mooiere boeken heb gelezen. Alles wat er gebeurt in het verhaal is vrij saai beschreven en er gebeurt al zo weinig.

Maar ik vind het nog steeds mooi aan het boek dat de gedachten en gevoelens van de hoofdpersonen zo'n belangrijke rol hadden in het boek. (Alhoewel de recensies daar niet over spraken)

Ik vond het dus leuk om dit boek te lezen.

Oordeel over de verdiepingsopdracht:

Ik ben best tevreden over deze opdracht. Ik denk dat ik het wel goed heb gedaan.

Ik vond alleen het gedeelte met de recensenten best moeilijk, omdat ik nog nooit iemand anders z'n mening heb moeten beschrijven. Ik was het ook niet altijd eens met de recensenten.

Ik heb best veel informatie in het boek op moeten zoeken, ik wist bijvoorbeeld niet hoe ik de argumenten van de recensenten goed kon benoemen. Maar nadat ik het had opgezocht was het niet moeilijk om de opdracht te maken.

Ik ga de volgende keer niet veel andere dingen doen om een beter verslag te schrijven, want ik vind het zelf wel geslaagd en heb er weinig moeite mee gehad.